

Б. М. Бондар

Докучаєвськ

ДОКУЧАЄВСЬК (до 1954 – Оленівські Кар'єри) – місто обласного значення [Донецької області](#). Міськраді підпорядк. с. Ясне. Знаходиться на р. Суха Волноваха (притока Мокрої Волновахи, бас. Кальміусу), за 40 км від обл. центру, за 30 км від м. Волноваха та за 10 км від залізнич. ст. Оленівка. Має автобусне сполучення з містами Донецьк, Волноваха. Пл. 42 км². Насел. 24 383 особи (2001, складає 93,6 % до 1989): українців – 60,2 %, росіян – 33,3 %, греків – 2,7 %, білорусів – 0,8 %. Заснування міста пов'язане з початком 1898 добування тут вапняку і доломіту рос.-бельг. металург. АТ. Робітниче с-ще, яке виникло згодом, було назване «Оленівські Кар'єри», за назвою найближчої залізнич. ст. Оленівка. 1913 на кар'єрах працювало бл. 70 осіб, 1916 – 165. У 1914 поселення з'єднане зі ст. Оленівка ширококолій. залізнич. гілкою. Поступово видобуток доломітів та вапняків зростає, а с-ще розбудовувалося. Зокрема по- дальший його розвиток по- в'язаний з початком механізації кар'єрів, будівництвом місц. електростанції (1929), дробил.-збагачувал. ф-ки (1933). Від 1935 – смт. У 1940 найбільше в СРСР Оленів. рудоуправління (нині [Докучаєвський флюсо-доломітний комбінат](#)) виробляло 4,2 млн т флюсів, що складало 60 % їх видобутку в Україні та 40 % в СРСР. На поч. 1940-х рр. у Оленівських Кар'єрах мешкало бл. 10 тис. осіб. Від 16 жовтня 1941 до 9 вересня 1943 – під нім.-фашист. окупацією. Діяло підпілля. Частину устаткування, верстат. парку, рухомого складу і працівників рудоуправління евакуйовано у підпорядкування Гірн. управління Магнітогор. металург. комбінату й гірн. підприємств, які забезпечували продукцією Липец. металург. завод (усі – РФ). На фронтах 2-ї світової війни воювало понад 3 тис. уродженців Оленівських Кар'єрів, 1200 з них загинули. Звання Героя Рад. Союзу удостоєні докучаєвці *С. Харченко* (по смертно), *О. Яковицький* (іменами обох названі вулиці). З Д. тісно пов'язана доля Героїв Рад. Союзу, іменами яких названі вулиці, [П. Лихолетова](#) (погруддя та мемор. дошка), *Б. Мельникова* (мемор. дошка) та повного кавалера ордена Слави [М. Клешніна](#). Заг. збиток, якого завдали гітлерівці поселенню та рудоуправлінню, склав 64 млн крб. 1948 відновлювал. роботи були здебільшого завершені,

тривала мирна розбудова с-ща. Від 1954 – місто рай. підпорядкування з сучас. назвою (на честь основоположника ґрунтознавства, ініціатора насадження лісосмуг у степ. зоні [В. Докучаєва](#)). 1963–64 – центр пром. зони (р-ну), міськраді підпорядковувалися пром. насел. пункти Волновас. та Старобешів. р-нів, 1965–92 – у складі Волновас. р-ну. Від 1992 – місто обл. значення. Окрім флюсо-доломіт. комбінату, працюють приватне підприємство «Відіс», ВАТ «Нордпласт», держ. підприємство «Докучаєв. завод вибухозахищеного та зв'язувал. матеріалу», ВАТ «Докучаєвськхліб», Донец. дослідна ст. Інституту виноградарства і виноробства ім. В. Таїрова УААН. У Д. – 5 заг.-осв. шкіл, 3 позашкіл. та 9 дошкіл. закладів, гірн. і торг. технікуми; поліклініка, заклад стаціонар. лікування; Центр культури і дозвілля (нар. вокал. ансамбль «Нива», нар. вокал. студія «АРС-НОВА», зразк. дит. колектив нар. танцю «Росинка»), Будинок культури, 5 б-к, муз. школа (зразк. дит. хор «Ліра»), музей; 3 ДЮСШ; відділ. 3-х банків. Реліг. громади: 2 УПЦ МП, християн віри євангельської, адвентистів сьомого дня, євангел. християн-баптистів. Встановлено також погруддя В. Докучаєва та пам'ятник воїнам-землякам, які загинули під час 2-ї світової війни. Є геол. пам'ятка природи місц. значення Карстові печери. У Д. народилися радіофізик, д-р фіз.-мат. н. *Л. Рудь*, прозаїк *С. Стеценко*; промисловець *Р. Шевцов*; минули дит. й шкільні роки літ. критика й публіциста, академік НАНУ [І. Дзюби](#).

Рекомендована література

1. Бондарь Б. Н. Еленовские карьеры: Страницы военной истории. Д., 2000;
2. Його ж. Офицеры. Д., 2005.

Бібліографічний опис:

Докучаєвськ / Б. М. Бондар // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2008. – Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-20536>. – Останнє поновлення : 1 січ. 2023.

2001-2024 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).